

BUTLLETÍ del GRUP d'ESTUDIS SITGETANS

Any XX

Agost i Novembre del 1996

N.º 78-79

Sitges a la dècada dels 80

Andrés López, Laura Turolla,
Alejandro Ventaja i David Domingo

Aquest treball fet per alumnes de l'Institut J. R. Benaprés de Sitges, va rebre el Premi Carbonell i Gener del 1995 per a alumnes de B. U. P.

Situació i extensió

Sitges és un important centre turístic de la comarca del Garraf situat al litoral català, a 37 Km de Barcelona, 25 Km de l'aeroport del Prat i 62 Km de Tarragona. Dels 184,08 Km² que ocupa el Garraf, 43,7 pertanyen al terme municipal de Sitges. Això represen-

ta un 23,73% de l'extensió total la comarca.

El Garraf és una de les comarques més petites de Catalunya. Està constituït per sis municipis: Canyelles, Cubelles, Olivella, Sant Pere de Ribes, Sitges i Vilanova i la Geltrú, capital de la comarca.

El clima

Sitges es troba de ple a la zona de clima mediterrani litoral. La influència del Mediterrani i del massís del Garraf que evita la penetració dels corrents d'aire fred del nord, fa que el seu clima

sigui suau i temperat. Les pluges són escasses i es solen concentrar en els mesos de setembre i octubre. Aquest clima repercuteix en una típica vegetació mediterrània.

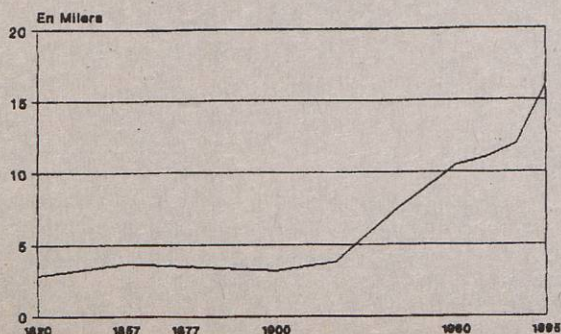
Breu ressenya històrico-cultural

Sitges fou un dels primers centres turístics de Catalunya i sempre ha estat un important lloc d'atracció per als artistes i intel·lectuals. Un dels que més impacte va deixar a la nostra vila va ser Santiago Rusinyol, que va influir molt positivament en el desenvolupament i prestigi d'aquest poble.

Avui en dia es mantenen una sèrie de costums i tra-

dicions que atreuen molt el turisme: les curses de cotxes d'època, les catifes de flors, els carnivals i les festes de la verema. També són molt populars les seves platges, el seu port esportiu, el camp de golf i els museus modernistes. Sense oblidar l'oferta gastronòmica i cultural (Festival Internacional de Teatre, Festival Internacional de Cinema Fantàstic, etc.).

Evolució general de la població



Gràfic d'elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Arxiu Històric i el Registre Municipal de Sitges

En aquest gràfic podem veure representada l'evolució de la població de Sitges des del 1820 fins al maig de 1995. L'any 1920 hi vivien unes 2.836 persones. Aquest nombre va anar augmentant progressivament amb l'arribada de les famílies que van anar a Amèrica a buscar fortuna, fins que l'any 1857, la població sobrepassà els 3.500 habitants, una xifra considerable per a l'època. Seguidament s'observa una lleugera disminució fins a l'any 1900, segurament deguda a les guerres carlines, que van obligar bona part dels ciutadans a abandonar el poble.

A partir del 1900 s'aprecia una recuperació gradual fins l'any 1920, quan la població sobrepuja la xifra assolida el 1857. Aquest fet podria ser degut a l'aparició d'un important moviment cultural a la vila: el Modernisme. Arribat aquest punt, la població augmentà d'una forma sorprenent de manera que només quatre dècades més tard arribà a triplicar-se. Aquesta pujada, que continuarà amb més o menys pendent fins a l'actualitat, coincideix amb fets com l'auge industrial i econòmic del poble o el "boom" turístic dels anys 60, per posar alguns exemples.

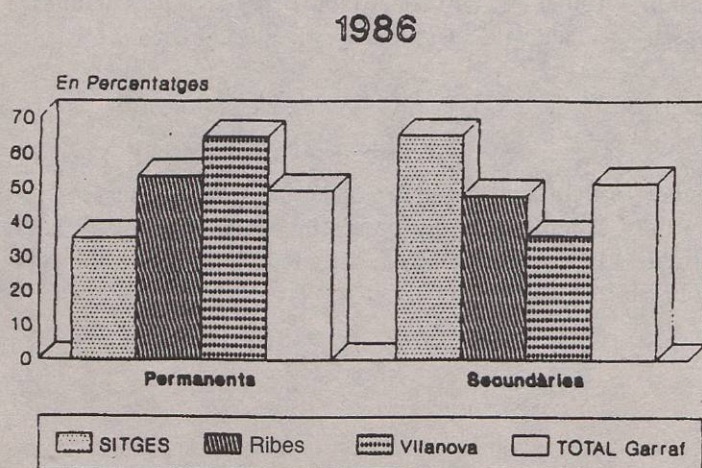
Estructura urbana

El nucli antic i, en general, tot el centre de la vila de Sitges, presenta un pla desordenat, característic de pobles i ciutats antigues. Al voltant del poble es troben diverses urbanitzacions com són: Aiguadolç, Llevantina, Montgavina, Quint-Mar, Rat Penat, Santa Bàrbara i, compartida amb Ribes, Vallpineda. Aquestes urbanitzacions que es van anar construint al llarg de les dècades del 60 i 70, sense una planificació definida previament, per donar resposta a la gran demanda d'habitatges com a conseqüència del "boom"

turístic. Així doncs, no presenten cap tipus d'estructura concreta, com ara podria ser una estructura ortogonal o radiocèntrica.

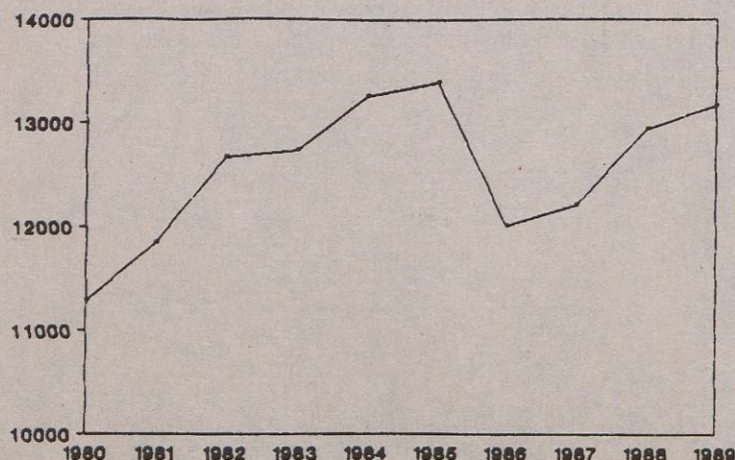
Als anys vuitanta, el poble ja presentava la forma actual, amb petites diferències, com ara la construcció del centre comercial Oasi, al barri de Sínia Morera o l'ampliació de barris com la Bòbila o Sant Crispí.

Degut a la seva importància turística, bona part dels habitatges s'utilitzen com a segona residència, tal com es pot veure en la gràfica.



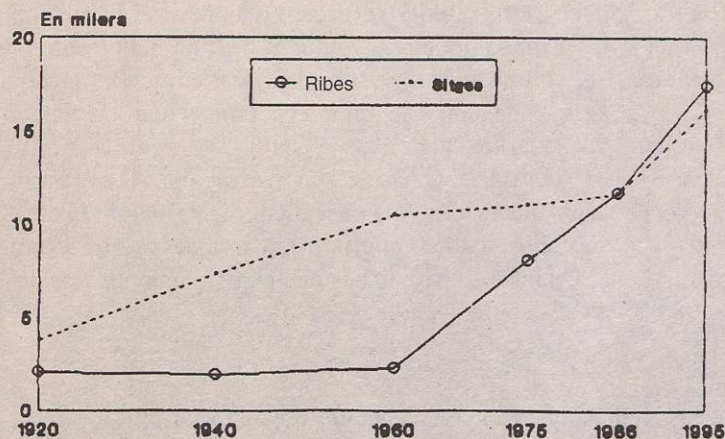
Gràfic d'elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Arxiu Històric de Sitges

Evolució de la població als anys 80



Gràfic d'elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Registre Municipal de Sitges

Segons aquest gràfic, l'evolució de la població de Sitges als anys vuitanta presenta un ascens més o menys constant fins l'any 1985, en què sofreix un fort descens, probablement relacionat amb l'important augment de la població a Ribes, com es mostra seguidament.



Gràfic elaborat a partir de dades cedides per l'Arxiu Històric de Sitges i els Registres de Sitges i Ribes

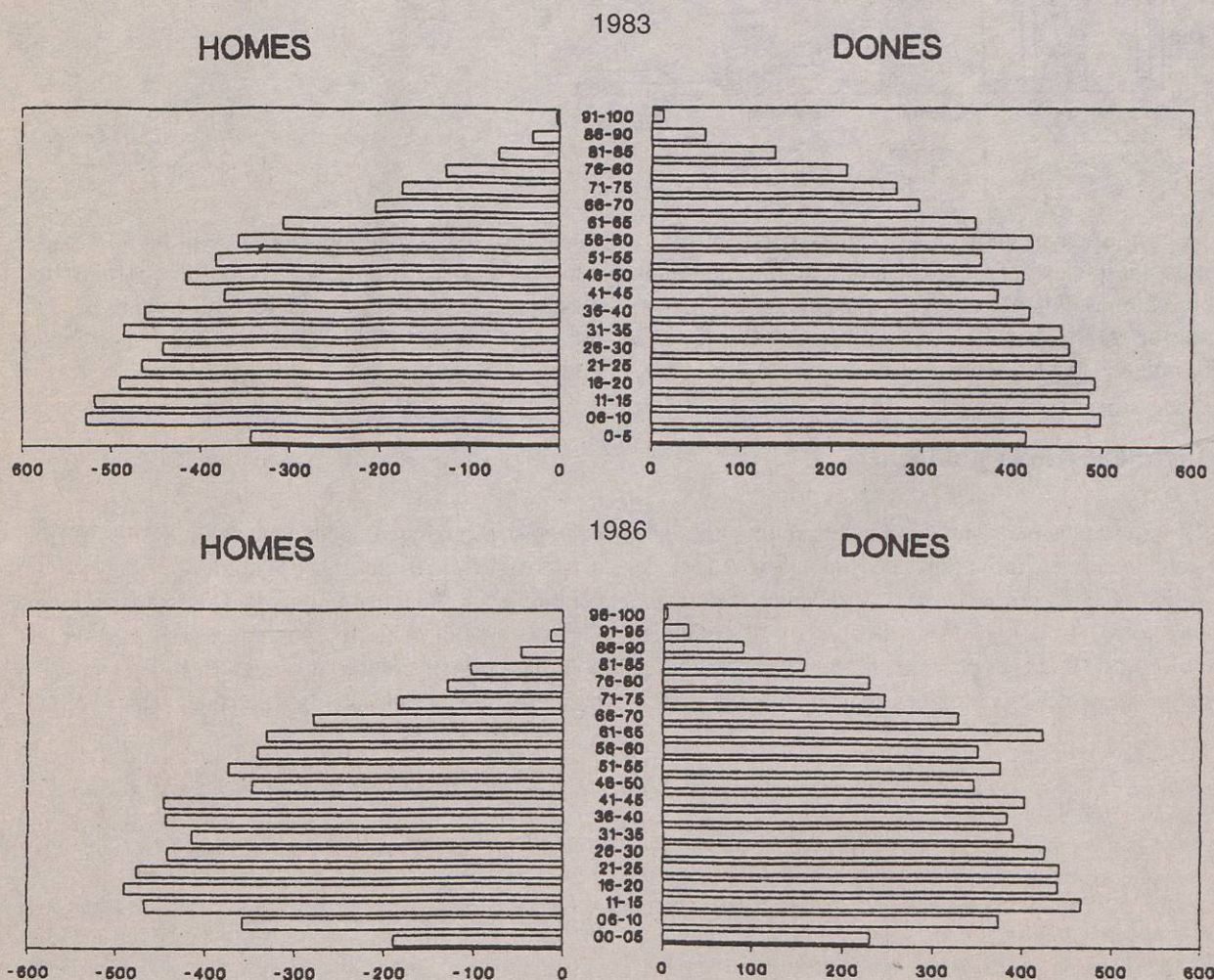
Per causes com ara la pujada de preus de vivendes, a Ribes. Després d'aquest desnivell, la població sembla recuperar-se progressivament.

Estructura de la població

Per edats i sexe

Per a estudiar l'estructura de la població a la dèca-

da dels 80, hem seleccionat dues piràmides de població pertanyents als anys 1983 i 1986



Gràfic d'elaborats a partir de dades cedides pel Registre Municipal de Sitges

En primer lloc, podem dir que ambdues gràfiques presenten, amb més o menys claredat, la forma bulbosa pròpia de les piràmides dels països desenvolupats. Aquests tipus de gràfiques, com es pot observar, es caracteritzen per un baix índex de natalitat¹, el naixement de més homes que dones, i una alta esperança de vida², més elevada en el cas de les dones.

Comparant les dues piràmides, destaca el major percentatge de nois menors de cinc anys l'any 81 (6%) que al 86 (3,5%), fet que indica una baixada de l'índex de natalitat.

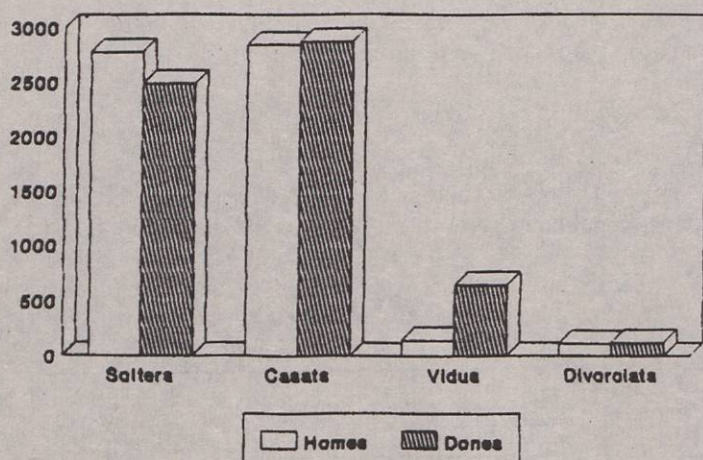
Aquestes gràfiques, però, presenten algunes irregularitats, com ara el fet que durant els anys 1983 i

1986, neixen més noies que nois. A l'any 86, veiem com el grup de dones d'entre 61 i 65 anys d'edat sobresurt de la piràmide, amb una diferència de gairebé 100 persones respecte als homes de la mateixa edat. Això pot explicar que hi hagi un major nombre de vídues que de vidus en la gràfica que es mostra més endavant. Cal tenir en compte que els homes inclosos en aquest grup d'edats, estaven en edat militar durant la Guerra Civil Espanyola. Aquesta circumstància, amb el consegüent increment de la mortalitat masculina, podria explicar aquesta diferència.

Quant al sexe, hi ha un lleuger predomini de les dones sobre els homes.

Per estat civil.

La distribució de la població segons el seu estat civil l'any 1986 ve donada pel següent gràfic:



Gràfic d'elaborat a partir de dades cedides pel Registre Municipal de Sitges.

A la gràfica destaquen les vídues per sobre dels vidus, fet que es pot explicar pel predomini de dones sobre homes dels 61 als 65 anys, esmentat a l'apartat anterior. Destaca també el nombre de divorciats i divorciades, bastant considerable per a l'època.

Un altre detall a comentar és que hi ha 33 casades més que casats. Això ens fa suposar que part dels marits d'aquestes dones viu fora de Sitges, ja sigui per qüestions de treball o per separacions no reconegudes legalment.

Moviments de la població

Desafortunadament, no hem aconseguit cap dada concreta sobre els moviments de la població (índex de natalitat, índex de mortalitat³, creixement vegetatiu⁴, migracions⁵, etc.). Així doncs, hem hagut de deduir la major part de les coses per mitjà d'altres tipus de dades.

Segons una de les piràmides de població elaborades

pel registre municipal, sabem que de l'any 1981 al 1983 es van registrar 201 baixes (104 homes i 97 dones), tant per defuncions com per emigració. Com que sabem que l'augment de la població entre aquests anys és de 887 persones, podem deduir que les altes (naixements i immigració) van suposar 1.088 persones. També s'indi-

¹ L'índex de natalitat és el nombre de naixements per mil habitants en un període determinat de temps. $I.N. = \frac{n^{\circ} \text{ nascuts}}{n^{\circ} \text{ habitants}} \times 1000$.

² Tenint en compte aspectes com ara els avenços científics o el nivell de vida, es pot calcular l'edat a la qual els habitants d'un espai determinat poden arribar.

³ L'índex de mortalitat és el nombre de defuncions per mil habitants en un període determinat de temps. $I.M. = \frac{n^{\circ} \text{ defuncions}}{n^{\circ} \text{ habitants}} \times 1000$.

⁴ Diferència entre l'índex de natalitat i l'índex de mortalitat.

⁵ Les migracions o moviments migratoris són els desplaçaments de població d'un municipi o país a un altre. N'hi ha dos tipus: immigració, que es refereix al nombre de persones que arriben d'altres municipis o països, i emigració, que es refereix al nombre de persones que marxen a viure a altres municipis i països.

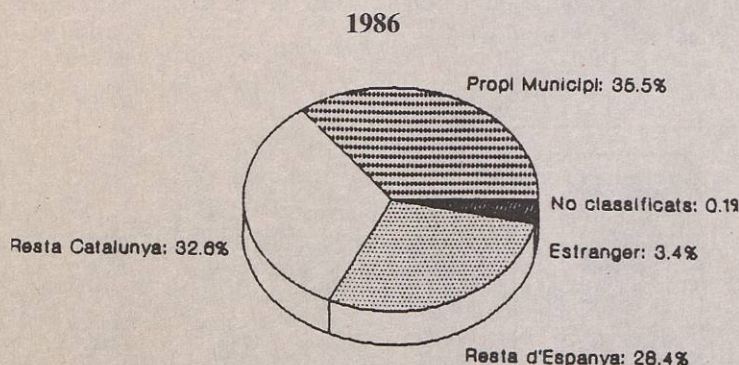
ca que de l'1 d'abril al 31 de març, van néixer 24 nois i 21 noies. No es faciliten dades sobre la immigració.

A tot això podem afegir alguna hipòtesi ja esmentada en anteriors capítols, com per exemple la del moviment

migratori de l'any 1986 cap a Ribes.

Veient el gràfic, referent al nombre d'habitatges secundaris, es possible deduir una sèrie de moviments migratoris habituals (de cap de setmana, vacances, etc.)

Procedència de la població



Gràfic d'elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Registre Municipal de Sitges.

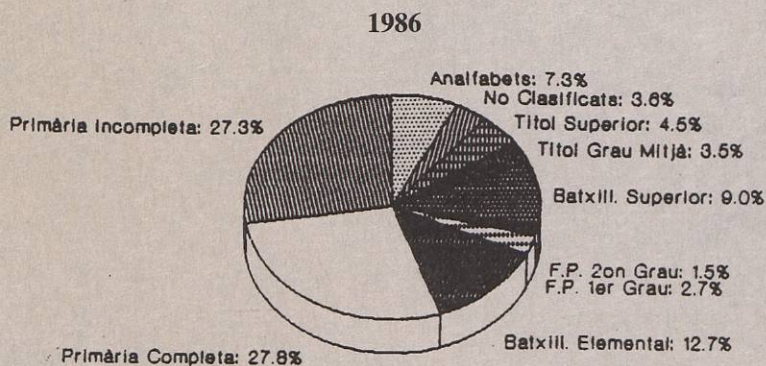
Malgrat el predomini de població catalana, observem que una part important de la població és d'origen espanyol no català, més d'un quart de la població. Sabem que d'aquest 28,3% de la població, un 35,7% és d'origen andalús, un 12,4% d'origen murcià, un 9,7% aragonès i un 9,2% de Castella-La Manxa. Aquestes migracions poden haver estat produïdes per motius laborals o d'estudis.

Els estrangers, sense ser un nombre elevat, consti-

tueixen un grup molt considerable si el comparem amb la resta de municipis catalans. D'aquests immigrants estrangers, un 36,2% són d'origen europeu (essent Alemanya, Gran Bretanya i França els primers de la llista) i un 4,7% procedents del nord d'Àfrica. Deduïm, per tant, que Sitges és un poble obert i de gran importància turística, amb habitants procedents d'una gran varietat d'indrets.

Aspectes econòmics i culturals

Nivell d'instrucció



Entenen el català: SÍ = 8.895 pers. = 74,1%
NO = 3.108 pers. = 25,4%

Gràfic d'elaboració pròpia a partir de dades cedides pel Registre Municipal de Sitges.

Al gràfic destaca que més de la meitat de la població sitgetana (un 62,4%) no ha passat de l'educació primària, però hem de tenir en compte que, encara que als anys vuitanta l'educació era obligatòria fins al 14 anys, en aquest gràfic s'inclouen persones de mitjana edat i velles que no han tingut aquesta oportunitat, nois que, havent complert els 14 anys encara no han acabat la primària, i nois que encara la cursen. Quant al nombre de persones que no saben llegir ni escriure, encara que

sembla que sigui una mica per sobre del normal, cal tenir en compte que en aquella data l'índex d'analfabetisme a Europa era d'un 7% aproximadament.

Pel que fa als estudis secundaris, hi ha un predomini d'estudiants de batxillerat, molt per sobre dels de formació professional (cinc vegades més). Això pot ser degut al fet que hi ha pocs instituts d'F.P. a Sitges i que bona part dels estudiants d'aquests instituts provenen de pobles veïns, com Sant Pere de Ribes,

El percentatge de persones amb titulació és baix. Tan sols 962 (8%) posseeixen algun títol, ja sigui mitjà o superior.

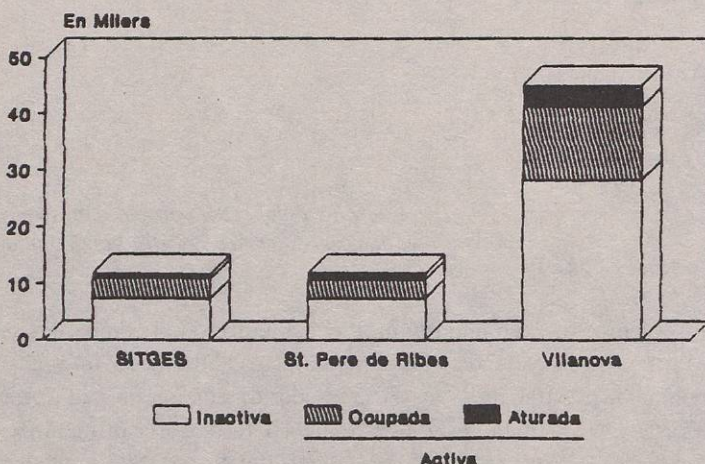
Finalment, veient les dades adjuntes al gràfic pel que

fa al coneixement del català, podem dir que l'elevat nombre de persones que no l'entenen és degut a la forta immigració d'altres comunitats autònomes i, sobretot, de països estrangers.

Situació laboral

A continuació veurem una gràfica que ens indica l'índex de població activa⁶ i inactiva⁷ de Sitges el

1986, comparant-la amb altres municipis de la comarca.

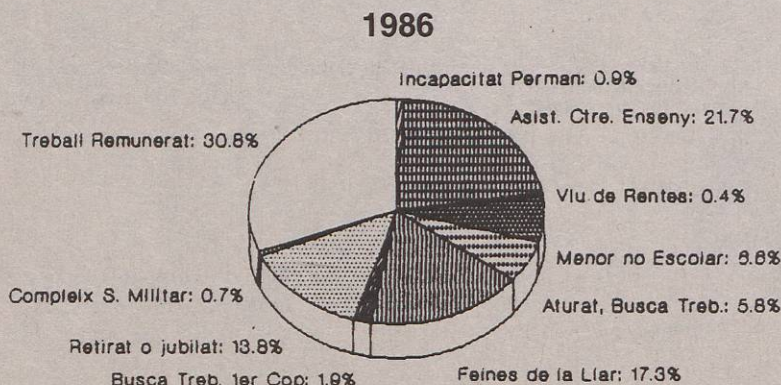


Atur: Vilanova = 21,9%
Sant Pere de Ribes = 25,3%
Sitges = 20,1%

Gràfic d'elaborat a partir de dades cedides per l'Arxiu Històric de Sitges

Observem que aproximadament una cinquena part de la població activa es troba a l'atur, excepció feta de Ribes, on el percentatge arriba al 25%. Aquesta desigualtat pot ser produïda pel fet que, a diferència de Sitges i Vilanova, Ribes no és un poble costaner, i per

tant no compta amb importants ingressos del turisme com és el cas de Sitges, o de la pesca com és el cas de Vilanova. Observem que aproximadament un terç de la població manté els dos terços restants als tres municipis, això també es pot veure en el següent diagrama:



Gràfic d'elaborat a partir de dades cedides pel Registre Municipal de Sitges

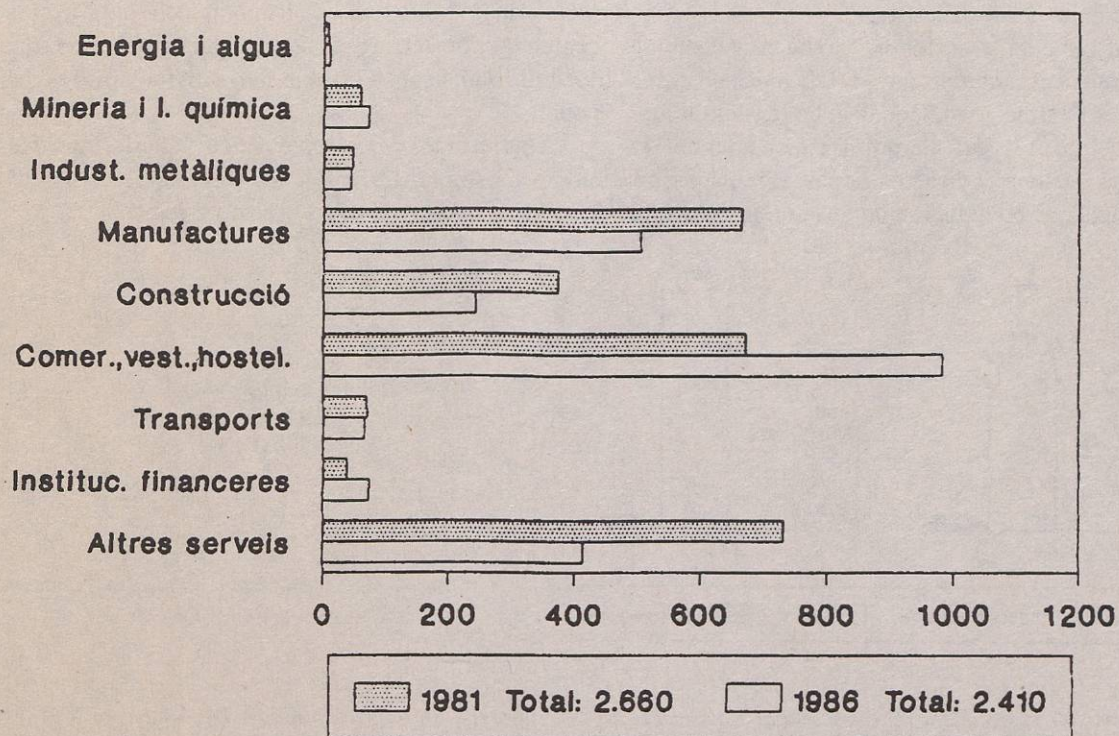
Destaquem, a més, l'elevat nombre de persones dedicades a les feines de la llar i de jubilats. Aquesta última xifra ens fa suposar que un nombre important de persones es retira abans d'arribar als 65 anys, ja que, mentre

que el nombre de persones majors de 65 anys és només de 1.081, hi ha més de 1.600 retirats. Hem d'afegir, a més, que la majoria de les dones incloses en aquestes edats, no cobren jubilació.

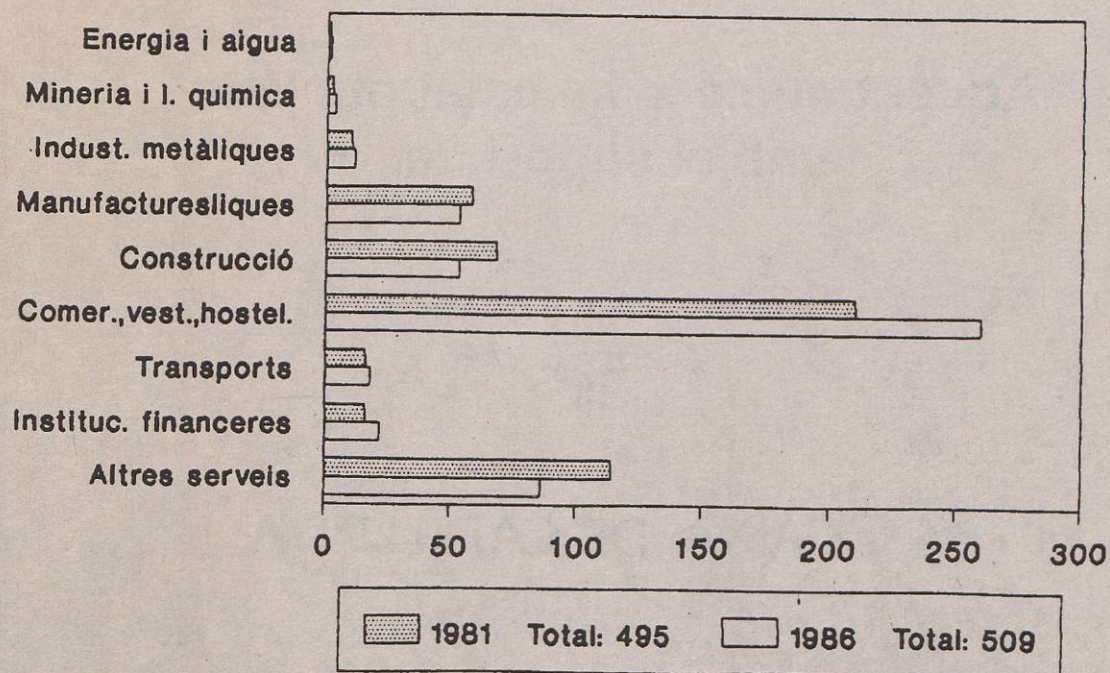
⁶ La població activa comprèn el grup de persones que estan en situació legal de treballar. En aquest grup s'inclouen els aturats.

⁷ Població que no està en situació legal de treballar (menors d'edat, jubilats, discapacitats, etc.)

Treballadors



Empreses



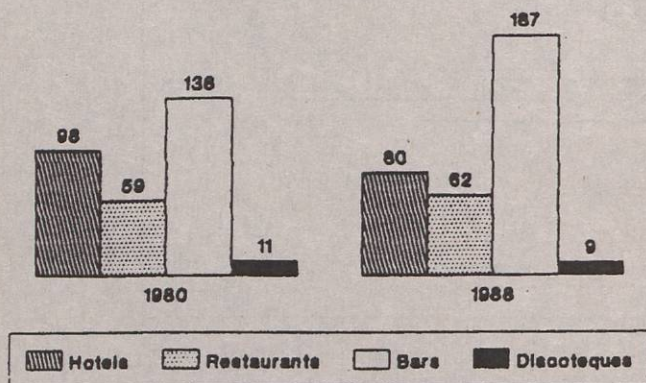
A les gràfiques podem apreciar un augment del nombre d'empreses, junt a una disminució de treballadors. Això pot ser degut a la modernització de les empreses, que repercuteix en el menor nombre de mà d'obra, i per tant, en una pujada de l'atur. Però aquest atur pot veure's contrarestat pels nombrosos llocs de treball que proporciona el sector turístic.

Com podem veure, el sector primari ha estat de mínima importància al llarg dels anys 80. L'únic subsector important és l'extracció minera, degut a les nombroses pedreres del massís del Garraf. Destaquem que no existeix cap persona dedicada a la pesca, ramaderia o agricultura, ja que no hi ha importants ports pesquers a

la vila, el sòl no sembla ser gaire fèrtil per al conreu i, conseqüentment, els ramats no obtenen aliment. Això ens indica que pel que fa a alimentació, Sitges importa productes d'altres municipis, com és el cas del peix, que prové de Vilanova i la Geltrú i la carn importada de Sant Pere de Ribes.

Una dada a destacar és la importància dels sectors comercial i hosteler, que ha anat en augment de l'any 1981 al 1986, degut a la important activitat turística del poble.

A continuació, per complementar aquesta informació, es mostra un gràfic que indica el nombre de certs llocs relacionats amb aquest sector al poble.



Nombre de places hoteleres:
 1980 = 4.946
 1988 = 4.530

Gràfic d'elaboració pròpia a partir de dades cedides per l'Arxiu Històric de Sitges

Bibliografia: "Gran Enciclopèdia Comarcal de Catalunya". 1982
 Blai Fontanals: "Petita Història de Sitges"

Fonts: Registre Municipal de Sant Pere de Ribes
 Registre Municipal de Sitges
 Arxiu Històric de Sitges

**Aquest número ha estat publicat
 amb el suport de:**



CAIXA DE CATALUNYA